

*Opitaan yhdessä,
vaikutetaan
varhain!*

Hankkeen tavoitteet

Monialaisen yhteistyön kehittäminen

Toimintakulttuurin muutokset ja osaamisen vahvistaminen

Lasten ja nuorten osallisuuden ja toimijuuden vahvistuminen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun arjessa

Varhaiskasvatus

- Kolmiportaisen tuen koulutukset, peruskoulun tietotaito pedagogisista asiakirjoista varhaiskasvatuksen puolelle
- Avattu konkreettisesti mitä on kolmiportainen tuki varhaiskasvatuksessa (lomake)
- Pedagogisen tuen kartoitus (lomake)
- Varhaiskasvatuksen- ja esiopetuksen vuosikello
- Lasten osallisuuden lisääminen, pikkuparlamentti, lasten omat päivät
- R-opetuksen konsultointi
- Pidentetyn oppivelvollisuuden prosessikuvaus

Peruskoulu

- Testaussuunnitelma lukuvuodelle
- Henkilöstön roolit oppimisen tuessa
- Tehostettuun tukeen siirtyminen (prosessikaavio) ja oppimissuunnitelman täyttöohje
- Eryyiseen tukeen siirtyminen (prosessikaavio)
- Pedagogisen tuen kartoituslomake (tuen tsekkauslista)
- Hyvinvointitaidot koulussa- materiaalisen ja linkkien yhteinen koonti
- Oppimisen tuen prosessien aikataulut

Peruskoulu

- nivelvaiheen tukeminen (yhteistyö pidennetty esiopetus+ 1.lk)
- kotiopetuksen prosessi ja lomakkeet
- ryhmämuotoisen toiminnan aloittaminen (OSKU-kerho, tunnetaitotunnit alakouluun)
- laadukkaan pedagogiikan kehittäminen (aamukahvit eriyttämisestä pidetty, yhteisopettajuuden tukeminen käynnissä)
 - laadukkaan pedagogiikan tsekkauslomake
- oppilaskunnan hallituksen kanssa osallisuuden kehittäminen
 - kokemusasiantuntija koulutukset opettajille (aiheena lapsen ja nuoren kohtaaminen), oppilaskuntien yhteinen tapaaminen
 - Rautalampi siirtyy VERSO-sovitteluun, Konnevedellä osallisuus MOK
- Tukioppilaiden vetämä "pelailuvälkkä" ja liikkarivälkät (Konnevesi+ Rautalampi)

Pedagogisen tuen kartoitus, peruskoulu

PEDAGOGISEN TUEN KARTOITUS

Oppilaan nimi: _____ Luokka: _____

Lomakkeet täyttävä / täyttäjät: _____ Päivämäärä: _____

Tuen vaihe (ympyröi): yleinen tehostettu erityinen

Tuen järjestäminen	
Koulunkäynninohjaajan tuki	
VSOP	
Koetilanteiden tuki	
Erityisen painoalueet käytössä	
Opiskelu osittain pienryhmässä	
Lyhennetty koulupäivä	
Läksykerhon tuki	
Tukiopetus	
Kerhotoiminta	
Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus	

Oppimisympäristö	
Lukujärjestys näkyvillä luokassa	
Päivän lukujärjestyksen läpikäynti oppilaan kanssa	
Oppilaan oma kuvatuki pulpetissa	
Yhteiset toimintatavat luokassa/ oppilaan kanssa	
Ohjeiden pilkkominen osavaiheisiin	
Oppimisympäristö järjestetty selkeäksi	
Tukimateriaalit oppilaiden saatavilla ja paikat merkitty kuvin	
Havaintomateriaaleja käytössä	
Mahdollisuus liikkua työskentelyn aikana sovitulla tavalla	
Mahdollisuus valita työskentelyasento	
Tehostettu positiivinen palaute ja kannustus (esim. visuaalisesti)	
Joustavat pienryhmät, ryhmän jakaminen	
Rauhoittumispaikka sovittu	
Istumapaikka mietitty oppilaan tarpeet huomioiden	
Toiminnan tauotus ja rytmittäminen	
Muu, mikä?	

Toiminnanohjauksen ja tarkkaavuuden tuki	
Aikuinen lähellä oppilasta	
Tehtävien pilkkominen osiin	
Tapahtumien ennakointi ja kuvatuki	
Siirtymien ja välitilanteiden ennakointi ja suunnittelu	
Käsiin "näprättävää"	
Ajan konkretisointi (TimeTimer, munakello yms.)	
Tasapainotyyny, jumppapallo tai nystyrätyyny käytössä	
Työskentelyn jaksottaminen ja tauottaminen	
Sermi tai rauhallinen työskentelynurkkaus käytössä	
Kuulokkeet tai korvatulpat	
Kuvastrukturi toiminnanohjauksen tukena (esim. ensin – sitten - kortti, yksilölliset toimintaohjeet jne.)	
Mahdollisuus liikkua	
Palautejärjestelmän systemaattinen käyttö (peukutus, katse, tarra, hymy, liikennevalot, hymynaamat...)	
Rauhallinen musiikki	
Rentoutumishetki ja rentoutumisen / rauhoittumisen opettaminen	
Valaistuksen säätäminen	
Selkeä ympäristö, tavaroilla omat paikat	
Luottamustehtävät	
Sopimusten tekeminen	
Muu, mikä?	

Sosiaalisten taitojen ja käyttäytymisen tuki	
Oppilaiden kanssa yhteisesti sovitut säännöt	
Selkeät säännöt (ei liikaa) visuaalisesti näkyvissä positiivisiksi toimintaohjeiksi / käyttäytymisodotuksiksi	
Johdonmukaiset seuraamukset	
Sosiaalisten taitojen tietoinen opettaminen ja harjoittelu	
Tunnetaitojen opettaminen ja harjoittelu	
Oman käyttäytymisen seuranta ja arviointi (mm. tarrataulu, tunnemittari, viireytilamittari, tunnekuvat)	
Huomataan hyvä, lisätään myönteistä palautetta	
Sensitiivinen ja arvostava vuorovaikutus	
Välitön palaute	
Mallin näyttäminen, toistot	
Tilanteiden / tunteiden sanoittaminen	
Tehostettu yhteydenpito huoltajiin, palaverit tarvittaessa	
Muu, mikä?	

Kielellisten taitojen tuki	
Kuvatuki luokan yhteisten keskustelujen tukena	
Kuvatuki kerronnan, muistelun ym. tukena	
Tukiviittomat luokan toiminnassa	
Tukiviittomat henkilökohtaisesti arjen toimintojen tukena	
Lyhyet, selkokielliset ohjeet (tarvittaessa kuvat mukana)	
Asioiden pilkkominen pienempiin osiin	
Nimeämisharjoitukset/-pelit	
Kielen oppimista tukevat menetelmät käytössä*	
S2 yksilöohjaus	
Artikulaatio-opetus (äännevirheisyydet)	
Muu, mikä?	

* Mikä menetelmä? Miten käytetty?

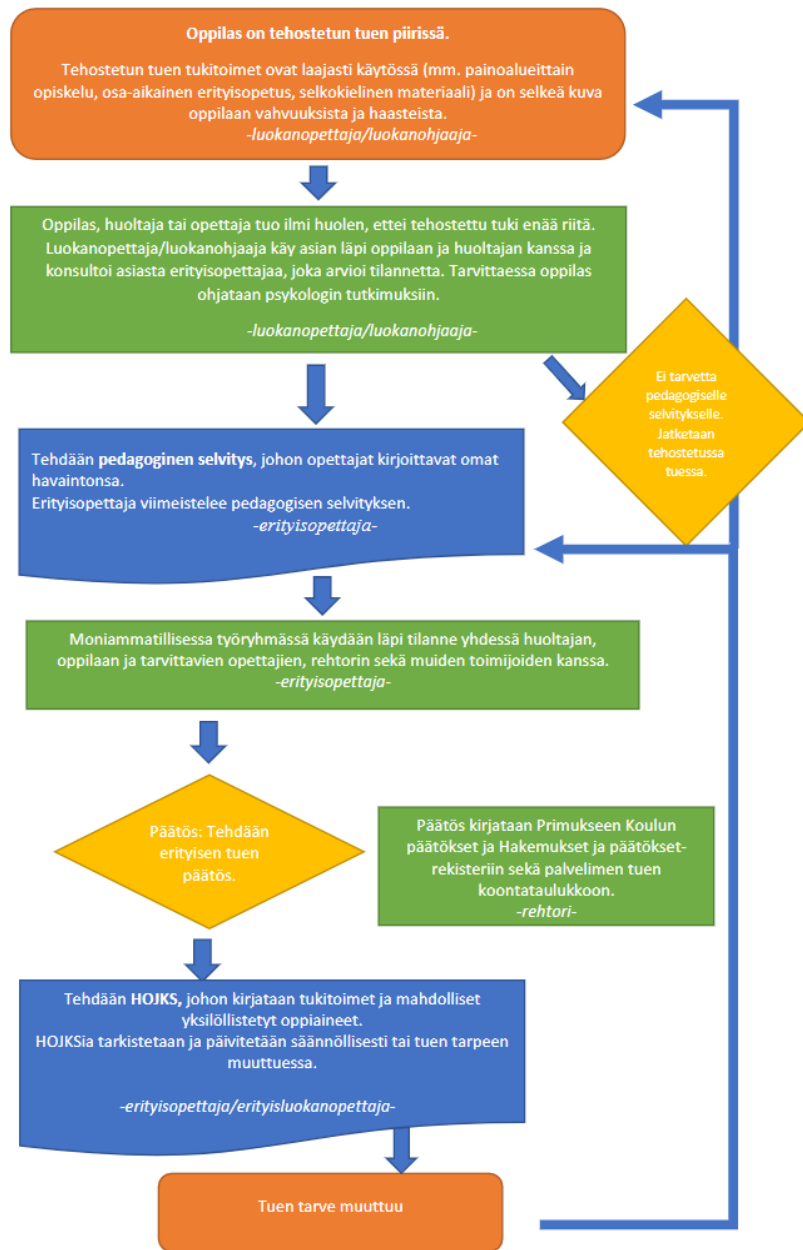
Huoltajien ja henkilöstön yhteistyö	
Tiivis yhteistyö kodin kanssa ja tiedottaminen kotiin	
Huoltajien kanssa sovittu tiedottamisen sisältö ja tavat	
Yhteisesti huoltajan kanssa sovitut tavoitteet	
Erityisopettaja mukana yhteistyössä	
Moniammatillinen yhteistyö / konsultointi	
Muu, mikä?	

Esimerkki ryhmämuotoisesta toiminnasta

Usko itseesi-ryhmä, sinnikkyys	
Kohderyhmä	1-3 luokkalaisille
Kesto	5-8 kertaa
Sisältö	<p>1. kerta tutustuminen, ryhmän sääntöjen luominen, omien vahvuuksien ja kehityskohteiden avaaminen.</p> <p>2. kerta sinnikkyysryhmä aiheisen avaimenperän valmistaminen käsityönä, suunnittelu ja aloituskerta.</p> <p>3. kerta sinnikkyysryhmä aiheisen avaimenperän valmistaminen käsityönä, työn jatkaminen ja viimeistely.</p> <p>4. kerta luottamus itseän ja toisiin, erilaiset harjoitukset side silmillä (kaatuminen ja muut ottaa vastaan, labyrintin piirtäminen parin/ryhmän opastamana.)</p> <p>5. kerta esiintyminen, itsestä kertominen ja pelaaminen ryhmässä. Hyviä pelejä esim. Kuutamolla (itsestä kerrotaan kaksi totuutta ja yksi valhe ja muut yrittävät saada arvattua mikä ei ole totta), paljastusleikki (jokainen miettii kaksi paljastusta itsestä ja ne kerrotaan vuorotellen, lähdetään samasta rivistä liikkeelle ja otetaan 1-5 askelta per oppilas miten paljon voi samaistua toisen paljastukseen. Voi olla myös piiri, että lähestytään keskustaa pikkuhiljaa.)</p> <p>6. kerta ryhmän päätös, yhteinen koonti asioista joita on tehty ryhmässä ja missä on kehitytty, ja missä olisi ollut vielä parantamista. Sitten yhteistä pelaamista ja tekemistä.</p>
Tavoite	Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä ja sinnikkyystaitoja
Vetäjät	Luokanopettaja
Materiaalia	

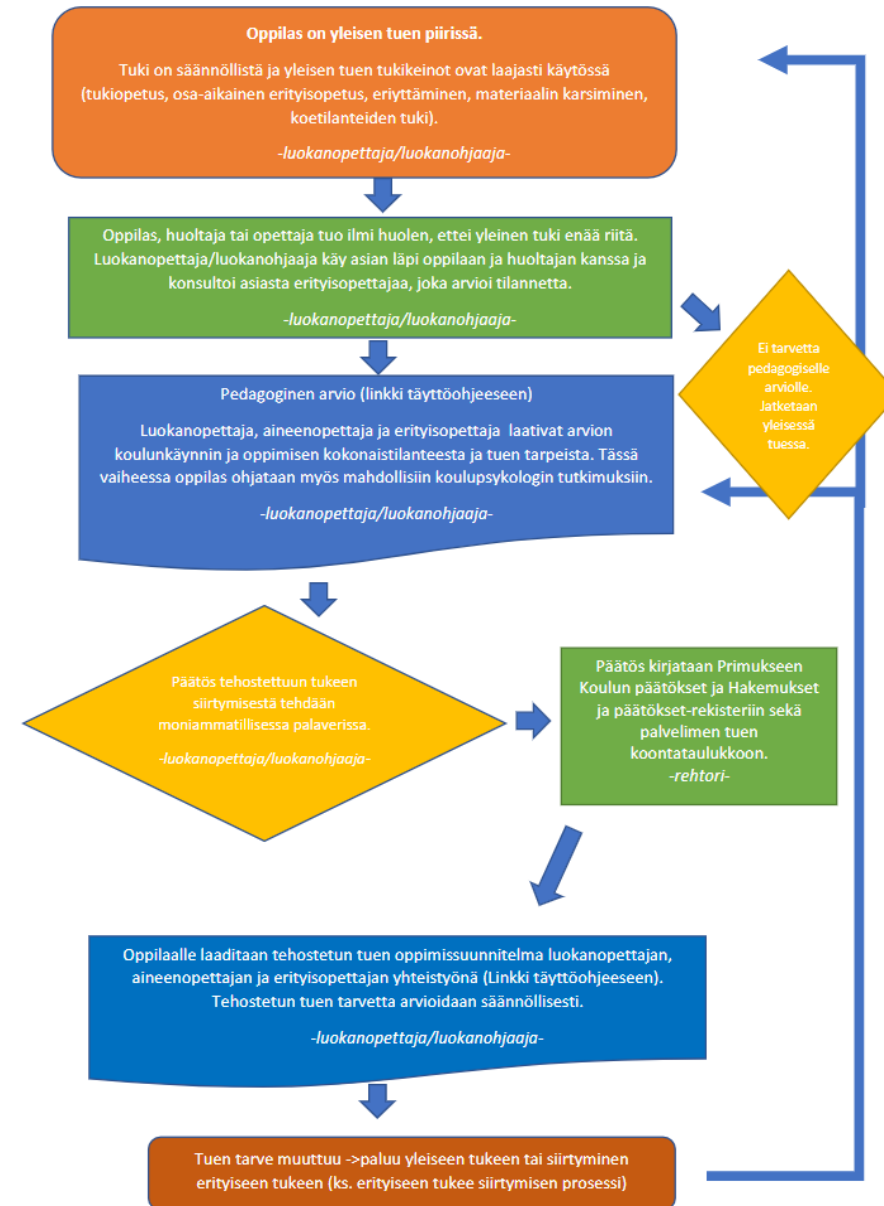
PROSESSI: Siirtyminen erityiseen tukeen

Päivitetty 25.3. 2022

PROSESSI: Siirtyminen tehostettuun tukeen

Päivitetty 25.3. 2022

Nivelvaihe

Erityisen tuen tarkistaminen 2. ja 6. vuosiluokan jälkeen

Tiedonkeruu ja arviointi

- Vastuopettaja on oppilaan luokanopettaja tai erityisluokanopettaja.
- Vastuopettaja kokoaa tarvittavat tiedot oppilaan koulunkäynnistä, terveydentilasta ja tutkimuksista.
- KYSin hoitosuhteessa oppilaalle tehdään nivelvaiheen tutkimukset, joihin opettaja kirjoittaa oppilaskuvauksen. Tutkimusten yhteenvetoa käytetään selvityksen liitteenä ja perusteluna päätöksille opetuksen järjestämisestä.

Tapaamisen valmistelu

- Kaikki oppilaan opettajat osallistuvat selvityksen valmisteluun. Vastuopettaja kokoaa tiedot Wilmaan *pedagoginen selvitys* -lomakkeelle. Pedagoginen selvitys → lisää uusi → pedagoginen selvitys 2016
- Asiantuntijalausuntojen ja opintojen edistymisen perusteella arvioidaan yksilöllistetyin, vuosiluokkiin sitomattoman tai painoalueittain etenevän opetuksen tarve.
- *Huoltajan anomus* -lomake valmistellaan tarvittaessa ennen tapaamista.

Tapaaminen

- Nivelvaiheen pedagoginen selvitys laaditaan keväällä.
- Jos mahdollista, tuleva opettaja osallistuu tapaamiseen, joka toimii samalla tiedonsiirtopalaverina.
- Osallistujat kootaan oppilaan tilanteen ja edun mukaisesti: lapsi, huoltajat, erityisopettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja/tai hoitava taho tai esimerkiksi sosiaalityöntekijä.
- Tapaamisen tulee olla moniammatillinen. Moniammatillisuus voidaan tarvittaessa toteuttaa etäyhteydellä. Myös kirjallinen konsultaatio riittää, jos se palvelee oppilaan etua.

ERITYISET PAINOALUEET

- Erityiset painoalueet luodaan oppilaalle, jonka on vaikea omaksua opetus suunnitelman mukaista oppimäärää.
- Painoalueet luodaan aina yksilöllisesti oppiaineen keskeisimmistä ydinsisällöistä.
- Tavoitteiden tulee olla oppilaalle selkeitä ja mahdollisimman konkreettisia.
- Painoalueet kirjataan HOJKSiin.

OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

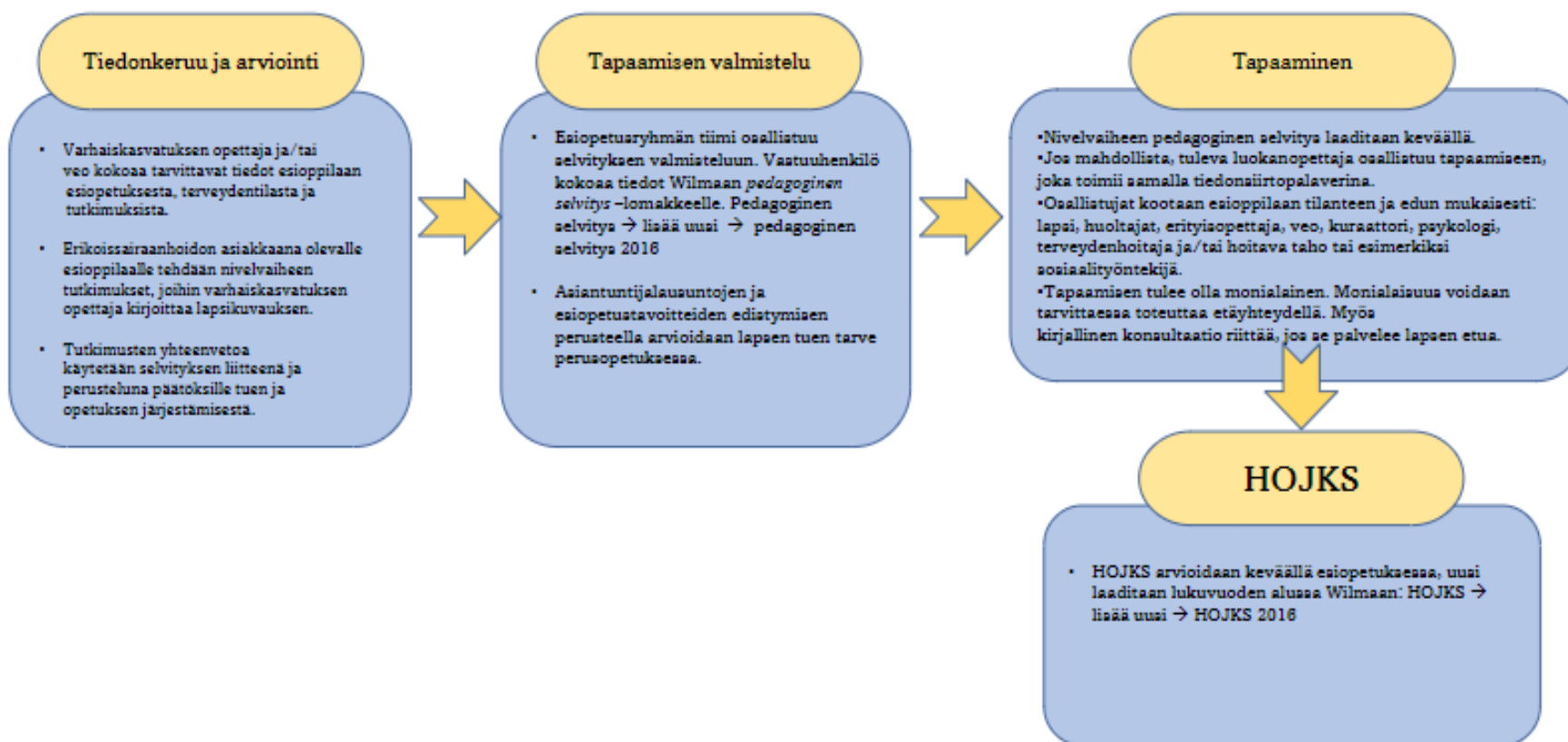
- Oppimäärän yksilöllistäminen on hallintopäätös, joka edellyttää huoltajan hakemusta.
- Erityisten painoalueiden tulee olla käytössä vähintään kolmen kuukauden ajan ennen oppimäärän yksilöllistämistä.
- Taide- ja taitoaineiden yksilöllistäminen ei yleensä ole tarpeellista.

HOJKS

- HOJKS laaditaan lukuvuoden alussa Wilmaan: HOJKS → lisää uusi → HOJKS 2016

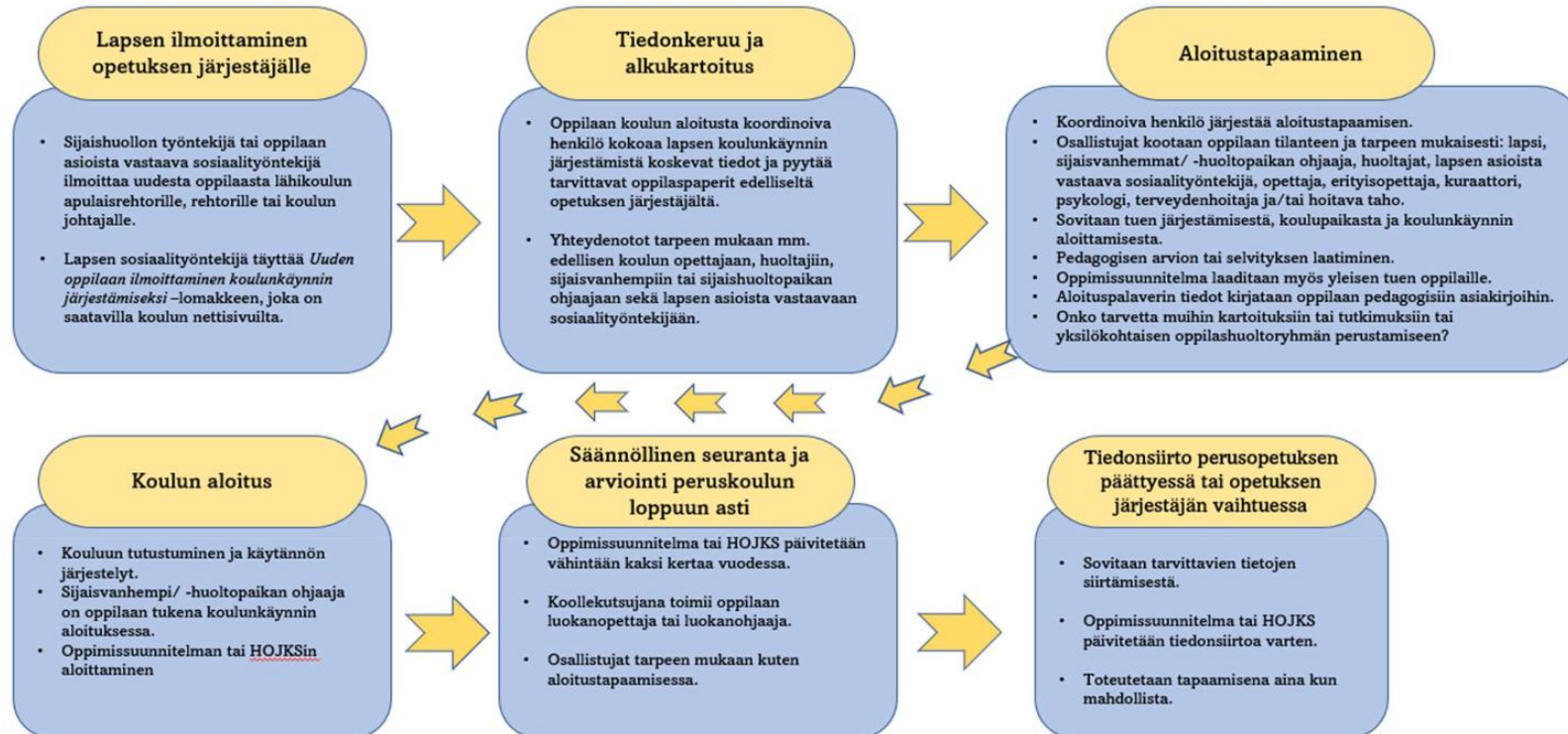
Nivelvaihe

Erityisen tuen tarkistaminen esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa

Sijaishuolto

Suonenjoelle muuttavan sijaishuollon oppilaan koulunkäynnin prosessi

Hankkeen jälkeen?

- Tarkoituksena luoda hankkeen aikana uusia rakenteita, jotka vakiintuvat alueiden arkeen
- Luoda alueellinen "Oppimisen käsikirja"- johon viedään hankkeen aikana tuotetut materiaalit
- Kaikki kunnat ovat Verkstoperuskoulu-hankkeessa
- Tarkoituksena on jatkaa tämän hankkeen myötä aloitettua yhteistyötä myös tulevaisuudessa

***Lämmin kiitos
mielenkiinnosta!***

***Aino-Kaisa Blå,
yläkoulun erityisluokanopettaja,
hankekoordinaattori,
Rautalammin kunta***

